

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. 5. Quid in desponsationibus operentur conditiones, tacitæ, ac speciales?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

extrinsecus non ex testamento (seu voluntate testatoris) venientes, id est, quæ tacite inesse videntur, non faciunt legata conditionalia. L. Aliquando 107. ff. de conditionibus, & demonstrationibus. L. Hæc verba Testatoris ff. de legat. 1. ibi, hæc verba Testatoris: si hereditatem adierit, subiectum legatum, vel fideicommissum, non faciunt conditionale. Ex quo colliges, conditiones, quæ tacite insunt, etiam expressas, sed eo modo, quo insunt, nihil plus operari, quam si non exprimantur: L. si ita legatum. 85. ff. de legat. 1. ibi: aliud est enim juris, si quid tacite continetur; aliud si verbis exprimitur. L. 88. ff. de conditionibus, & demonstrationibus: si autem exprimantur in dispositione, sed alio modo, ac insunt, ut scilicet censentur potius appositæ ex voluntate disponentis, seu extrinsecæ, fecus dicendum est ex L. si legatum. ff. de adimend. legat. apud Barbof. cit. in regul. juris 60. in 6. num. 10. nam in 1. casu, ubi à disponente non exprimuntur, aut exprimuntur eo modo, quo insunt, dispositio non pendet, nisi à veritate conditionis, in secundo autem, à voluntate exprimentis, & consensum suum conferentis, in eventum futurum. Et ideo in 1. casu dispositionem, aut contractum non reddunt proprie conditionalem, fecus in secundo.

773. Exemplum conditionis tacitæ, aliter, ac inest, expressæ, habetur in legato alicui relicto, sub expressæ conditione: si volet; quæ conditio alioquin in omni contractu subintellecta est, consequenter generalis. Nam in dato casu conditionis ibi expressæ legatum conditionale est, juxta L. si ita legatum. 77. §. Illi si volet, ff. de legat. 1. ibi: conditionale est legatum; hæc enim conditio, in legato expressa sensum facit: si legatarius declaraverit, se velle, ut tenet communis DD. in cit. L., & Abbas in c. significasti, de Elect. n. 6. Covar. 4. decret. p. 2. c. 6. §. 2. num. 4. & alii. Et ideo legatum illud evadit proprie conditionale, ac suspendit, dum legatarius suæ voluntatis declarationem faciat. Unde fit, ut prius decedens, legatum non transmittat ad hæredes, juxta cit. §. Illi, si volet; cujus tamen oppositum foret, eà conditione minime expressa, ut dicitur in L. Cum Pater 77. ff. de legat. 2. ubi habetur, etiam ignorantibus emolumentum ex testamento dari; & cit. L. si ita ibi: quamvis

aliàs, quod sine adiectione (si voler) legatum est; ad heredem legatarii transmittatur. Hinc licet omnia, quæ testamentis adscribuntur sine die, vel conditione (nimirum suspensiva, vel tacita, sed expressa alio modo, quam insit) ex die hereditatis adita præstentur, ut apertè dicitur L. omnia 32. ff. de legat. 2. fecus tamen est, ubi conditio etiam tacita, verbis alio modo, quam insit, exprimitur, ut dictum est. Tunc enim ante conditionis eventum, non debentur legata, nec præstentur, ut ait Gloss. in cit. L. 32. Lit. E.

Dubitari etiam potest, an hæc conditio (si DEUS voluerit, vel si DEO placuerit) sit generalis? consequenter, an desponsatio, sub ejusmodi conditione celebrata, sit conditionalis, an pura? si enim pura est, parit impedimentum justitiæ publicæ; fecus, si conditionalis; juxta dicta supra. Conditionalem esse docent Gloss. in c. Utric de sponsal. in 6; Hostiens. in c. Ad audientiam, eod. & alii: puram verò Gloss. in c. Beatus 21. q. 2. V. divina; Archidiac. in cit. c. Utric. Rosella V. matrimonium. 5. num. 1. Pet. de Soto lect. 3. de matrimonio §. Quarto denique, & alii: sed Pater Sanchez. lib. 5. hic D. 1. num. 10. rectius distinguit, & ait, desponsationem in eo casu esse puram, si conditio intelligitur, de divina voluntate beneplaciti, conditionalem, si de voluntate approbationis, seu signi. Voluntas prima est, quæ DEUS omnia quæ sunt, vel vult, vel permittit: & sic omnino est conditio generalis, consequenter non suspensiva, juxta num. 772. voluntas verò altera, nimirum approbationis, & signi est, cum prudenter (de consilio bonorum, & oratione) colligimus talem actum placere DEO, non displicere; & si sic apponatur, est suspensiva, dum de voluntate signi constat.

§. 5.

Quid in desponsationibus operentur conditiones, tacite, ac speciales?

775. Quæstio est de illis conditionibus, quæ sunt intrinsecæ adeo, ut earum defectus vitiet desponsationem, quales sunt reciprocos consensus, defectus impedimenti dirimentis. De his igitur universaliter tenendum, per ejusmodi conditiones dispo.

dispositionem, vel contractum, etiam conjugalem, non reddi conditionatum. Nam earum natura talis est, ut ipsis subsistentibus subsistat dispositio, vel contractus; & deficiat ipsis deficientibus. Quare, cum desponsationibus semper insit hæc tacita conditio, *si es habilis*, nullæ erunt, ubi deficitabilitas; pura autem, ac valida, si secus. Similiter, cum collationi beneficiorum semper insit hæc tacita conditio: *si es idoneus*, subsistente conditione, collatio pura erit; nulla, deficiente. Cæterum si talis conditio tacita exprimat alio modo, quam insit: v. g. *confero tibi beneficium, si idoneus inveniaris*; *desponso te, si Ecclesia approbaverit*; & collatio, & desponsatio conditionata erit; quia tunc conditio aliter expressa, quam insit, evadit suspensiva juxta num. 772.

776. Si dicas: hæc conditio (*si non adsit impedimentum dirimens*) non suspendit desponsationem; ergo nec ista: *si Ecclesia approbaverit*; patet Conseq. quia dicere: *si Ecclesia approbaverit* perinde est, ac, *si non adsit impedimentum*. Resp. dato ant. N. conseq. ad prob. Resp. eas duas condiciones non esse omnino idem; nam secunda potest habere hunc sensum: *si solerti inquisitione præmissa repertum fuerit, hanc desponsationem ab Ecclesia probari*, & sic clarum est, non esse eundem hujus, ac illius sensum; cæterum, si constaret, quod apponens eam conditionem non intendit alium sensum, quam hunc: *si non sit lex Ecclesiastica prohibens, vel annullans*; concedi potest, quod non suspendat: at hoc non præsumitur, sed probandum est; quia prior illorum verborum sensus est magis usualis. Deinde licet forent identicæ, si tamen aliter, quam insit, exprimentur, jam non erit idem effectus juris taciti, & expressi, ut constat ex n. 772. nam quando naturâ, vel lege inest, spectatur *veritas*; quando voluntate apponentis, *intentio*. Illud hic etiam notandum, quod excommunicatio in Clem. Unic. de Consang. lata in scientia contrahentes matrimonium cum consanguinea, non tangat eum, qui scienter contrahit cum consanguinea sub hac conditione: *si non es consanguinea*. Cum enim ea constitutio non puniat nisi affectum (effectum enim punire non potest, cum in tali matrimonio;

utpote jure invalido, nullus sit) quem ostendunt taliter contrahentes pure; in præfenti casu locum habere non potest; quia hoc ipso, quod sub ea conditione contrahant, talem affectum non ostendunt.

§. 6.

Quid in desponsationibus operetur conditio contraria substantiæ actûs, cui adjicitur.

Responsio est, *vitari talem actum*, 777. per ejusmodi conditionem. Prob. 1. ex c. *fm. b. t.* ibi: *si conditiones contra substantiam conjugii inserantur, matrimonialis contractus, quantumcunque sit favorabilis, caret effectu*. 2. ex c. *solet 32. q. 2.* ubi ad questionem: *an Conjuges sint, qui caucâ solius incontinentiæ stimet invicem copulantur?* respondetur affirmativè, si habeant sequentes condiciones: 1. si usque ad mortem alicujus eorum id inter eos placuerit; 2. modò proles generationem non vitaverint, vel nolendo sibi nasci filios, vel etiam opere, alioque malo impediendo, ubi additur: *si vel utrumq., vel unum eorum desit, non inveniri, quomodo nuptiæ (nimirum validæ) appellari possint*. Et ratio est, quia ubi deficit aliquid, quod pertinet ad substantiam actûs, nihil fit; ubi autem actui apponitur conditio, contraria substantiæ actûs, deficit aliquid, quod pertinet ad substantiam actûs. Nam conditio, contraria substantiæ actûs, est, quæ repugnat vel alicui constitutivo actûs, vel termino connexionis necessariæ, quamcum illa habet actûs. V. hujus confirmationem infra n. 887.

Notandum autem responsionem proccedere de qualibet conditione contraria substantiæ actûs, cui adjicitur. Nam *oratio indefinita canonis, vel legis regulam tradentis, equipollet universali*, ut tradit gloss. c. *Ut circa. de Elect. in 6.* & specialiter Covarruvias lib. 1. *Variarum c. 13. num. 8.* cujus ratio est, quia cum lex in omnes dirigatur, ejus virtus in omnes derivatur non tantum ratione materiæ, sed etiam ratione mentis legislatoris, qui omnibus legem dare intendit: sed oratio, seu constitutio, quæ dicit, quod conditio contraria substantiæ actûs, eum vitiet, est indefinita; ergo; nec obstat, quod aliquando à lege universali

rece-